

Gertut Magnusson 1040 1040
Gertut Magnusson 1040 1040
~~Stengårdshult~~ ~~Urburbilder från gamla tider.~~
~~1880-talet~~ LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV Julen, vintern

Vestbo h. Det var med stora förberedelser, varav
föräldrar firade julen. Julstöket började i ofta grī
lunsemorgoner med slakt. Grisen, om det var en
sida, som slaktades, leddes vanligen in i köket
med en s.k. vrele på nosen. Lealan slaktades och
skälltades den i raderbörig ordning. Mycken ridskejul
var gängse då. Bl.a. annat skulle kniven, varmed
djuret slaktades, stickas ned i jorden, därfor att blodet
skulle bättre rinna av djuret och inga blodmarkar
uppskärs. Om något blod spilldes över jord, skulle
blodmarkar uppskäras, vilka försaka stor skada. Om
nämliger nätan blev biten av en sida, kunde det
ej botas, ty den skadade lemmen skulle bort.
Mycken god mat bereddes, nämligen korv, ryttar m.m.

Man brukade även haka sū mycken grull, att den skulle räckas till vären. Leclan gjorde storbakt. En stor gāll havrebröd bakades och torrkades, som skulle räcka till vären. Rågbröd bakades även till högsidien. Brödet bakades i ugnen med en s. k. läg, som bestod av en hög stickor, som ländes på. Den fick utdrivas flåsas på i ugnen, för då skulle ej brödet baka.

Utan brödet skulle haka gommas med i ett säderkar till vären. När varbruket började, skulle råväl hörsvaren som dragorna åter av dessa haka för att få mera kraft att uthärdla det skundande varvaret. Fick de ej detta, slammade arbetet, på grund av att kraffarna svekar. Brygden till jul var även en viktig sak. En skäppra malt soffas på dragorna innan. Leclan stöttes dock med en s. k. mäskrot, varefter dock öste upp i ett vätske, i vars botten låg halm och stickor.

Seckan skulle vallen slås på märken, som sedan skulle blixa s.k knings eller svagare drickat, som användes i vardagsläget. Ytterlet var både starkt och gott och användes julaffären, nyårssaffären och frukostlagsaffären. Ytteren, som lades i drickat, skulle dessförinnan skäras med en kniv, annars blev drickat förgjort.

Det ordnades även med att det prydliggtes innan i stugan. En stor duk hängdes i taket. Det skulle ske sälligt på julaffärsmorgoner. På väggarna hängdes stora målade grupper och bilder. För övrigt skulle alla vänt haust åcycle i schalar och dubbelgängas upp på ett rytt i taket. Men en halmkrona hängdes upp i taket. Halm ströddes på golvet. En bok gjordes även av halm. Männinna skulle med den visa sinakraften prov med att färga boken på foten och kartan den över sig. Detta ansågs som en synnerlig smidighet. Om julkvällen skulle bordet dukas.

Leclan fick det ej dukas av förrän annan del. Jul fick aldrig bäras ut. Kom någon in i stugan, blev han alltid sjuden på magot. Bars julen ut, var det en stor skandal på den sieden. En julbrasa ländes på julkvällen. Den fick ej röras vid på kvällen. På julkalagsmorgonen skulle man kitta i spisen efter satar (märken) vekföde invid lyftade nätan in under året, medel den utåt, skulle nätan dö under året.

Det rimmades mycket om gröten julkvällen.

Vår och en, som ät gjöt, skulle rimma. "Denna gröten är koh i en gryta och ej i en svala. Bättre ligga en illa halas." Jag gör som lilla ratten, åter till jag kommer till bottnen." Denna gröt är koh i en gryta och ej i en karaffin. Den bästa gästen i ~~Kanen~~ var den som förvandlade vatten till vin." "Denna gröt är koh i en gryta och ej i en hor. Jag slår min arm i krok och åter ur alltihogri."

Denna gröt är kokt i en gryta och ej på brickor. När
inte sen härrycket så du kan spricka." Denna gröt är kokt
i gryta och ej av snus. Guel levererar sitt kommingahus."

Denna gröt är kokt i en gryta och ej i en klippta. Tag ink
ur i skiden än "sjäffler."

"Det språckles mycket om väderlek under helgdagarna.
Säckan jultagen är, säckant blir väderet i januari minader
ådjan ~~gördedagsjul~~ var, blir väderet i februari minader -
och så räknas det ändra till femtajul minaderna efter va-
andra. Det hände många andra språklurar om väderlekens.
Man hittade ju i vintergatan under alla dagarna den 17-18 okt.
Var de kvällarna klarar, blev det en kall vinter. Var de kväll
na dimmiga, blev det en dälig vinter. Kom värfrunatt
med rim och frost i hören, fick man vänta länge på
vintern." När stubben bär halv årets mässenatt, så
lägger den snö till värfrunatt."

Tre Kronodagen skulle firas med att gå och båra omkring en sjärna. Pöskhöglichen gav anledning till mycket vackrhetelse. Pökhördag skulle kors rivas över alla clörrarne. Ljuskatten skulle noga stängas före solnedgången och sedan ej öppnas, förrän solen gått upp. Kors skulle rivas och själl stängas, därfor att inga pärshökhäringar skulle dränga in och förgöra folk och djur. Behövde folk giv ut till solnedgånger, skulle de ha kors på ryggen och bälter och häringar. Då blev de bevarade från broldom. Langfredag lick ej någon mjölk båras ut huppen, utan istet skulle vara och på den. Att dricka mjölk på den dagen ansågs mycket farligt. Då drocktes mjölken väcka ut i hölder och upplag. Midstrommar brukande firas med midstrommargången som är i allmänt bruk. Man skulle giv tre gånger kring en kyrkan i matten åt vänster. Då skulle man möta sin vänsterade. De som ingen då skulle fårs veta sitt framtidssäde.

ant. kyr. Söderåsland
Hed Jästbo
S:t Olof

Uppm. Petter Magnusson

Dessa seder förekomma i Slengårdshult
och har berättats av Lotta Karlsson, 85 år gammal.

Gertrud Magnusson

Slengårdshult